

Медіація у нотаріальній діяльності

*Лопн В.О., студентка гр. Юм-21, юридичного факультету СумДУ
Науковий керівник - Семенов В.М., к. держ упр., доцент кафедри права СумДУ*

Слово медіація походить від латинського «medius» - займати середину між двома точками зору або сторонами, пропонувати середній шлях, триматися нейтрально, незалежно [2].

Звернемося до історичних та культурних коренів виникнення медіації. Використання посередників для вирішення спорів відзначається з давніх часів. Історики відзначають подібні випадки ще в торгівлі фінікійців і Вавілоні. У стародавній Греції існувала практика використання посередників (proxenetas), римське право, починаючи з кодексу Юстиніана, визнавало посередництво. Римляни використовували різні терміни для позначення поняття «посередник» - intenucius, medium, intercessor, philanthropus, interplator, conciliator, interlocutor, interpres, і нарешті – mediator.

Медіація у її сучасному розумінні, застосовується переважно у країнах англо-саксонської родини права з другої половини ХХ століття. Зміст медіації полягає у пошуку сторонами конфлікту шляхів досягнення консенсусу за сприяння компетентної третьої особи – медіатора. Ефективність медіації визнана європейським співтовариством, що полягає у зобов'язанні держав-членів ЄС щодо впровадження нормативних актів [4].

Сьогодні багато людей зневірилися одне в одному, вони бояться, що завтра їхні близькі люди не дотримаються свого слова, яке дали раніше. Саме під дією цих сумнівів, дуже часто з'являється хибна думка, що тільки суд може вирішити спірне питання, яке виникає між громадянами. Гарною альтернативою вирішення конфліктів і спорів стає нотаріус.

Роль у медіації нотаріуса підтверджується рішенням ХХІІІ Конгресу Міжнародного союзу латинського нотаріату, у якому підкреслювалося, що нотаріус в силу своїх професійних обов'язків повинен зводити зазвичай різні погляди та інтереси сторін до спільного знаменника, найбільш серед представників інших юридичних професій покликаний виступати у ролі медіатора [3].

Також потрібно зазначити, що з метою розвантаження суддів, потрібно більше розвивати позасудові способи врегулювання спорів, а також створювати умови для стимулювання дешевших і менш формалізованих способів їх врегулювання. Тому насамперед потрібно звернути увагу законодавця на роль нотаріуса як незалежного радника сторін при визначенні статусу нотаріуса; закріпити право нотаріуса надавати юридичну допомогу в питаннях врегулювання суперечностей сторін при вчиненні нотаріальних дій у якості медіатора та, врешті решт, визначити у Законі України "Про нотаріат" процедуру, стадії медіації, оплату такого виду нотаріальної допомоги і відповідальність нотаріуса при виконанні нотаріусом функцій медіатора.

Цей спосіб врегулювання спорів дасть змогу більш злагоджено та ефективно працювати з громадянами, які не впевнені в рішеннях щодо їх зверненні до суду.

З усього вище зазначеного сформувався пропозиції щодо розвитку та закріплення медіації як невід'ємної функції у нотаріальній практиці нотаріусів України. Але тут же виникає питання якими саме навичками повинен володіти слуга правосуддя? Нотаріус по суті своїх професійних обов'язків, визначених нормативно – правовими актами Міністерства юстиції України та психологічно-моральними якостями, які властиві представникам цієї професії, вже сьогодні виконує функції медіатора при здійсненні нотаріальної діяльності. У ході виконання своїх функцій як фахівця – нотаріуса та медіатора, нотаріус у процесі ведення переговорів з учасниками нотаріальних правовідносин повинен продемонструвати вміння слухати та переконувати, володіти ґрунтовними знаннями права та інформацією про будь-які зміни до законодавства, вести переговори, керувати дискусією, оперативно реагувати на зміну настроїв та думок сторін, бути, свого роду, не тільки професійним юристом у галузі нотаріального права, але й висококваліфікованим і озброєним не тільки знаннями, а й життєвим досвідом, психологом [3].

Потрібно визначити, що хороший психолог може стати ефективним медіатором. У деяких країнах медіаторами ставали саме психологи, тому що їм найкраще, ніж представникам інших спеціальностей, вдавалось привести сторони до примирення. Але все таки нотаріус також в певній мірі є психологом. Таким чином, слід визначити, що найбільш ефективним медіатором може стати лише той кандидат, який володіє юридичними знаннями, має навички психолога і мудрість судді

[4]. Всі ці три якості, цілком і повністю співпадають з образом нотаріуса, що розкриває всю універсальність і багатогранність цієї професії.

Широке запровадження медіації в діяльності нотаріусів – це ще один реальний шанс вплинути на формування нового світосприйняття людей і розширення повноцінного простору свободи в різноманітних її проявах, докорінно змінити правосуддя і можливо, навіть покращити моральний клімат у державі.

Література:

1. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993// Відомості Верховної Ради України. – 1993. - №39. – Ст.383.
2. Медиация в нотариальной практике (Альтернативные способы разрешения конфликтов) // [Електронний ресурс].- Режим до: <http://books.google.com.ua/books?id=C4cINprT3nYC&pg=PR3&lpg=PR3&dq>
3. Пропозиції щодо розвитку медіації у нотаріальній практиці нотаріусів України // [Електронний ресурс].- Режим до: <http://mirn.com.ua/publikaciyi/1-publikaciyi/29-2010-11-29-09-46-49>
4. Медиация як засіб вирішення конфліктом // [Електронний ресурс].- Режим до: <http://blog.liga.net/user/vkrupelnytskyj/article/7962.aspx>

Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства: матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. — Суми: СумДУ, 2013. — С. 217-219.